

quod tenetur nisi vellet eam trahere ad peccatū
aut dubitaret de morte sua aut si esset vagabun-
dus. Si uterq; etiā filios nō educavit in timore dei
et obedientia mandatorum ei⁹ ad qd tenentur

**Interrogationes ad principes et recto-
res ¶ Capitulum .xxxi.**

Circa principes et rectores
seculares sic possunt forma-
ri interrogationes put vide-
bitur expedire fm additionē
psone. Et primo si videlicz
per usurpationes iniustas ⁊
non iusto titulo obtinuit di-
gnitatem regimen vñ domi-
nium civitatis vel castri qz mortaliter peccavit ⁊
semp in isto peccato manet dum tenet hmōi vsur-
pationem nisi postmodum titulum iustificassz nec
ibi ante iustum titulum potest exercere iudicia si-
ne peccato. Si ambiciosus fuit ad dignitates et re-
gimen nimis aspirans. et si intendit negligere iu-
sticiam ad querendum amicos vt sic pmaneat ī do-
mino qz mortalit peccavit. Si prelati ecclasticis
vel alijs maioribus suis non fuit obediens et am-
monitiones et correptiones ab eis factas non su-
stinuit patienter aut si eos contempsit peccavit
mortaliter. Si sententiam excommunicationis vel
interdicti nō curavit aut sic ligatus. diuinis se im-
gessit quod est mortale. Si ppter crimen eius civi-
tates sunt interd icte qd est sibi magnum iudiciū

Si phibuit laicis q̄ non venderent clericis neq̄
coquerent eis. ex eo q̄ non habet ex eis qd̄ vult.
Si ppter excōicationem in se latā iudices vel acti
ones aut ministros grauauit quia ultra mortale
excōicatus est. **S**i de factis ecclesiasticarum pso
narum ad eū n̄ p̄tinentibus se intromisit vt trahē
do eos ad suum iudiciū et huiusmodi quia mortali
ter peccauit et excommunicatus est. **E**t si cepit ā
capere fecit vt incarcerare clericos aut religiosos
etiam delinquentes. est excommunicatus. si non
habuit prius licentiam a prelato suo. **S**i electionē
alicui⁹ ipedierit maliciose. vel p violentiā aliquē
intrusit. **V**el si grauiter aliquod monasterium vel
collegium eo. q̄ volebant eligere illuz pro quo ro
gabatur quia ultra mortale excommunicatus est. **S**i
ius patronatus ecclesiarum de nouo sibi vsurpauit
vel bona vacantium ecclesiarum aut monasteriorū
quia ultra mortale excommunicatus est. **S**i impo
suit collectam aut talia vel exactiones clericis et
alijs personis ecclesiasticis sine licentia pape q̄
si post monitionem non desistit est excommunicatus.
Si fecit statuta vel leges contra libertatem ec
clesie vel iudicauit sm̄ illa. vel dedit consilium ad
huiusmodi. vel non remouit cum potuit quia ultra
mortale excommunicatus est. **S**i noua pedagia
vel guidagia instituit non habens potestatem a
principe super hoc. **V**el si antiqua pedagia seu
theolonia augmentauit. excommunicatus est. **S**i
si hoc fecit cum licentia principis et causa ratio
nabili non est peccatum. **S**i non tenuit stratam

unt aut privilegia eorum vigilavit mortaliter pecca-
vit. **S**i fecit represalias vel fieri fecit aut ab anti-
quo consuetas extendi contra personas ecclesiasticas est
excommunicatus nisi revocaverit infra mensem et satis
fecerit de iniuria et damno. **E**t si pignorantis. li.
vj. Verum autem liceat facere represalias contra lay-
cos vide in tertia parte summe. iiii. c. j. **S**i ad eccle-
sias in quibus patronus fuit prodoneos non repre-
sentavit sed in episcopos. ut prodeos et concubinos et
alios malos presentavit vel subditos suos ecclesiarum
patronos tales eligere aut presentare suavit quia
peccavit mortaliter. **S**i recepit pecuniam ut presen-
taret aliquem cum esset patronus et ut supplicaret pa-
pe vel episcopo quod beneficium alicui offerat quod symoniam
commisit. vel etiam absque pecunia si porrexit preces
pro indigno quia mortale est et symonia **S**i fuit fau-
tor et defensor hereticorum aut etiam schismaticorum quod
mortaliter peccavit et est excommunicatus **S**i impediit
volentes recurrere ad forum ecclesiasticum super
causis que ad tale forum pertinent ne scilicet coram eccle-
siastico iudice tales cause agantur. vel ad hoc datus
consilium. auxilium vel favorem quod excommunicatus est ut ex-
tendit in imm. ecc. c. qm. li. vj. **S**i bellum sumpsit iniustum
vel adiutor fuit iniuste bellantis quod omnia mala que inde
sequuntur tenetur restituere et hoc verum nisi ad
juvandum et fuvendum tenetur illi qui homini bellum
instituit ut puta quod est miles aut vassallus eius. **T**alis
etiam adiuvans cum est dubium si bellum sit iustum vel inius-
tum excusatur ut. xxij. q. j. **Q**uid culpari non aut
excusaretur de peccato si sciret bellum iniustum. **S**i con-
suluit ex his in officio communitatis quod assumatur.

iniustum bellum. ad omnia mala et damna inde
secuta tenetur nisi forte apponaretur materia i co
silio falsa modo tamen et forma ac si esset iusta tunc
enim hoc ignorantes videntur excusari. ¶ De ma
teria belli et quomodo dicatur iustum vel iniustum
vide in summa in tertia parte titulo secundo. Si indi
cretos et tyrannos officiales fecit seu proposuit
terris suis quia tenetur de damnis et malis eorum
si sciebat eos tales esse. secus si nesciebat. Et tunc
quancito perceperit eos tales esse remoueat eos
quia alias peccaret ut prescriptum est. ¶ Si iniu
stas exactiones et collectas fecit quia rapinam fe
cit. Et que collectae dicantur iniuste et quomodo
debeat satisfacere. vide in tertia parte summe ti
tulo secundo capitulo primo. Si posuit iudeos in
officijs publicis quia prohibetur. ut. xviij. q. iij.
Si ea que sunt communitatis appropriauit sibi ut
siluas campos et hmoi quia mortale est et tenet
restituere. Si liberos homines in seruos subiecit
nam christiani non possunt redigi in seruitutez ra
tione belli vel etiam capti non possunt licite emi
in seruos vel empti vendi. Sed infideles bene in
seruitutez rediguntur ac emi et vendi possunt ca
pti tamen in bello iusto. Qui si postea efficiantur
christiani non tamen ex hoc liberantur a captiuita
te vel seruitute quous tamen pium sit tunc eos li
beros facere. Si a decedentibus sine filiis accipit
bona illorum. non permittens de eis testari vel le
gari ad placitum nisi patria illa talem haberet co
suetudinem tempe cuius incontrarium non esset
memoria hominum. Si mimis vindicatus fuit. Si

homicidia . mutilationes . incarcerationes . vulnera
et huiusmodi seu sine iusticia vñ etiā cū iusticia .
et ex odio vel ob vindictā fecit pcurauit vel facē
pmisit qz in hoc graua mortalia sunt . **S**i tornea-
menta aut duella fecit fieri vel ludos aut specta-
cula piculosa anime vñ corpi vt picere lapieds ad
inuicem vñ si alias representationes turpitudinū
fieri fecit aut pmisit vñ si hmōi non phibuit cum
tamē potuit sine graui scandalo . qz mortaliter pec-
cauit di . lxxxij . terrozi . **S**i leges statuit quas nō
potuit vel non debuit quia inique erant . quia mor-
tale est . **S**i nimis durus fuit ad dispensandum vñ
parcendum in quibus potuit vel econtrario si ni-
mis facilis ad parcendum delinquentibus fuit in
preiudicium iusticie et cōmunis vtilitatis . **S**i feo-
da vasallis suis absqz iusticia denegauit vel serui-
cium indebitum ab eis exegit aut fidem nō serua-
uit . **S**i ipse existens vasallus alterius non fuit fi-
delis domino suo vt debuit fm qd in iuramento fi-
delitatis exprimitur vel obsequium debitum non
prestavit vel iniuriā aliquam fecit domino scilicet
alienando pheodu3 aut diminuendo ā aliqd hmōi
qz mortale est et tenetur de damnis . **S**i tutelam
alicuius sibi omissam nō fideliter egit vl de bonis
illius sumpsit vñ dissipauit . qz mortale est et tene-
tur de damnis oibus . **S**i in terris sue iurisdicōis
sustinuit iniustas mensuras aut iniusta pondera
aut iniusta precia rerum venalium scienter qz mor-
tale est et teneri videtur de damnis . si tñ omode
obuiare potuisset hmōi . **S**im iliter peccat si indu-
cit vel sustinet malas osuetudines ā corruptelas

Si tolerauit publicos usurarios propter hoc recipiens ab eis certam quantitatem vel summam pecuniarum annuatim vel ob aliam causam quia mortale est et tenetur ad restitutionem illius sic accepti. non tamen usurario sed creditoribus eius a quibus sunt usure accepte et extorte secundum. **Tho.** Si aliquis castrum vel dominium aut aliam rem in pignus habuit et fructus illius non computauit in sortibus quia usura est. **Et** sic ulterius hic. interrogandum est de alijs speciebus usure si videlicet in aliquo offendit vel particeps fuit de quibus supra in prima parte. c. de usura. **¶** Si penas vel emendas in pecuniam propter cupiditatem vel odium vel propter correptionem delinquentium accepit et ultra debitum extorsit vel penas corporales vel mortis in pecuniarum propter auariciam contra iusticiam commutauit quia mortale est. **¶** Si permisit in terris suis latrones inualescere vel maliciose eisdem fauens fuit aut ex auaricia nolens expedire ad tutandum patriam quia mortale est et tenetur de damnis factis. si commodum obuiare poterit. **¶** Si iusticiam vendidit vel munera inique accepit scilicet per administrationem iusticie vel alias iniusticias fecit vel fieri fecit in iudicando quia mortale est. **¶** Si fidei promissas violauit. etiam inimico nisi prius ipse violasset. quia mortale est. **¶** Si treugas non seruauit et si obsides suos non liberauit quia mortale est. **¶** Si viduas et pupillos contra oppressores suos non defendit. **¶** Si nimis sumptuosus et curiosus fuit inuestitu et apparatu ciborum et equorum familie cum canibus.

auibus. edificijs et conuiujs. Nam quandoq; ut
huiusmodi valeant facere. emungunt subditos si-
bi populos vsq; ad sanguinem eorū. faciētes mul-
ta iniusta. Si fecit edificare domos suas ut agros
aut vineas arare et i eis laborare. aut ligna appor-
tari et similia per subditos suos. et eis non soluit
plene de labore suo nisi subditi ad hoc obite tene-
antur. vel si in diebus festiuis fecit pro se labora-
re. quia mortale est. qd tamē multi faciūt nec sub-
diti tenentur in hoc obedire. ¶ Si mimis se oc-
cupauit in venationibus et aucupijs. vel qd peius ē
subditos suos in hmōi grauauit. eos ad hoc indu-
cens et qd pessimum est si hoc fit in diebus festi-
uis. maxime non prius audita missa. ppter qd omēs
peccant mortaliter et ipse est reus omnium. ¶ Si ppter
discursus et huiusmodi destruxit segetes aliorū
quia tenetur de damnis vel si pmissit accipi de fe-
no aut blado suorū subditorū. ppter equos suos nō
petita et obtenta licentia. quia tenetur de damno
Idem de quibuscūq; fructibus. ¶ Si histrionib;
supflue dedit vel mimos turpia representantes i
curia nutriuit vel concubinas aut meretrices aut
ludentes ad aleas in curia tenuit. que omnia sunt
damnabilia. ¶ Si honestate familie sue non cura-
uit. sed inhoneste se habentes cū feminis aut ma-
sculis in curia sua retinuit nec correxit cum poss;
quia peccauit mortaliter. Si vero huiusmodi prin-
ceps est coniugatus. interroga ultra premissa de
his que habentur in ca. px. precedenti prout vi-
detur expedire.

Circa iudices vel quamcu[m]q[ue] habentes auctoritatem vel iurisdictionem ordinariam vel delegatam aut aliam. **Ca. xxxij.**

Si videlicet iurisdic[t]io aut potestatis sua accepit symoniacam a usurpativae quia homini potestas non dat auctoritatem iudicandi. Unde talis quociens iudicaret peccaret mortaliter. **S**i excessit fines mandati siue potestatis sue quia mortale est et hoc si scienter aut ex ignorantia crassa. **S**i timore cupiditate vel odio vel amore aut aliqua alia iniqua causa tulit iniquam sententiam aduertent quia mortale est et tenetur ad omne interesse parti lesse et hoc si ille per quod lata est illa sententia iniqua non potest vel non vult satisfacere quia ante omnia ille teneretur secundum Ray. **S**i per ignorantiam crassam tulit iniquam sententiam in iudicio ante quia tenetur revocare et tunc peccat mortaliter ut dicit Ray. debuit enim se scire insufficientem et non iudicare. **S**i per negligentiam quia sufficiens erat et si laborasset ad legendum et inquirendum inuenisset veritatem sed quia hoc neglexit agere tenetur ut patet. **M**itius tamen agit cum eo qui per ignorantiam quam cum eo qui ex malicia et hoc locum in iudice ordinario non in delegato. **S**i delegatus iudex iudicavit bona fide et de consilio discretorum et peritorum tulit iniquam sententiam non videtur peccare a teneri ad restitutionem lesorum quia necessitate obediencie iudicavit. tunc quia ex certa scientia delegatus sumptus est cum esset ignarus